Ч. 127 Середа 10 (22) червня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Окружник старостів в сторонах, де проявили ся противжидівскі розрухи. — Ще про торжество Паляцкого в Празі і славяньску ідею. — Іспаньско-американьска війна).

В сторонах західної Галичини, де проявили ся противжидівскі розрухи, видали старости слідуючий окружник до всіх зверхностий громадских:

Єго Екселенция пан Намістник, занепокоений вістями о каридостойних вибриках безу них товп, які проявили ся в наших сторонах в послідних днях, прибув особисто на місце тих подій, а розслідивши їх як найдокладнійше, поручив мені поучити Зверхність громадску слідуючим способом: „Власть переконала ся, що в тих ексцесах не бере участи поважнійша часть населеня, але що они ділом не думаючих нічого недолітків, котрі отуманені фальшивими вістями, допускають ся чинів, в найвисшім степени каридостойних а тим самим виставляють не лиш себе, але й ціле населене на тяжкі і необчислимі нещастя. Є. Ексц. пан Намістник, жалуючи глубоко тих сумних подій, єсть переконаний, що збройна сила до здушеня тих непокоїв не була би потрібна, коли би розважнійші жителі а передовсім Зверхність громади вибрики ті в самім зародку спиняла і остерігала, щоби не вірити безумно сьмішним і дивовижним поголоскам, мов би то вільно було допускати ся на кім небудь каридостойних чинів, як: нападати на чужу власність, рабувати, бити і т. п.

„Рівночасно зазначив Є. Ексц. пан Намістник з цілою вагою, що обовязком власти єсть виступити з цілою строгостию против тих, котрі мимо остережень не перестануть брати участи в злочинних вибриках. Бо в противнім случаю мусїли би настати як найострійші виїмкові зарядженя, котрі стали би ся діймаючим тягаром також і для невинного населеня.

„Відділи войска позістануть доти в повіті, доки всяка небезпечність повних розрухів не буде зовсім усунена. Треба отже, щоби безпроволочно кожда громада завела у себе черговy сторожу громадску, зложену з людий розважних, спокійних і о добро громади дбалих, котрі би спинили в пору всякі збіговиска і напади. Позаяк Є. Ексц. поручив мені в найкоротшім часї донести єму о виконаню і наслідках того зарядженя, длятого взиваю начальника громади, щоби доніс мені в сей час о доконанім зложеню і правильній чинности такої сторожи. Буду о тім переконувати ся особисто або через жандармерию, а скоро би я добачив байдужність або недбалість, потягну начальника громади до особистої строгої одвічальности. Зміст сего окружника треба подати зара до відомости цілої громади".

Мусимо ще раз вернути до висказаної вчера з нагоди торжества Паляцкого в Празі гадки о славяньскій ідеї, позаяк через похибку гадка та вийшла в друку не повна. Ми сказали, що не віримо в нïяку „славяньску ідею", так само як не віримо в якусь ідею „романьску", „ґерманьску", „анґльо-саску" і тім подібні ідеї, котрі хиба що найбільше можуть запаморочити уми, але завсїгди позістануть лиш ідеями без зачіня, розуміє ся о стілько, о скілько ті, що ними одушевляють ся, їх в своїх зовсїм не „ідеальних", а „грубо реальних" цїлях — і тут именно лишила ся вчера похибка — не зуміють або не зможуть використати їх для себе. Бо і як н. пр. може Данець одушевляти ся „ґерманьскою" ідеєю, коли би єму Німець (Ґерманин) не давав дихати?! Отже зовсїм так само має ся річ і зі „славяньскою ідеєю", котра знайшла вираз на торжестві Паляцкого в Празї, і на конґресї дневникарскім тамже. Тут мусимо ще занотувати, що на торжестві в Празї були посли Барвіньский і Вахнянин а сей послідний на конґресї дневникарів промавляв против геґемонії Славян над Славянами.

N. fr. Presse подає телеґраму з конґресу журналістів в Празї, в котрій каже, що на пирі підчас того конґресу настав в меншім кружку рід зближеня межи Росиянами а Поляками. Ґенерал Коморов в довшій бесїдї вказував на то, що Славяни мають лиш спільного ворога, котрого повинні побороювати спільними силами. Він підніс, що нарід російский має для всїх Славян однакові симпатиї і однакову любов, та що він не дійде до спокою, доки той ворог не верне назад до границь, які єму справедливо припадають. На то відповів насамперед п. Щепаньский з Відня, висказуючи бажане, щоби всї Росияни так говорили, як говорить тепер Комаров, а тоди народи славяньскі будуть солідарними в свободї, рівности і братерстві. В подібний спосіб промавляв також і Спа-

---

10)

Послідна воля.

(Із шведского. — Віктора Гуґа Вікстрема).

(Дальше).

— Кабаллерос — сказав я, стоячи все ще на колїнах — дайте менї десять мінут часу, нехай я Вам розкажу історию, якої Ви ще не чували.

Проводир подивив ся допитливо по тамтих трох, а ті кивнули головою на знак, щоби так стало ся як я просив. Він дав знак, щоби я розповідав. Я встав, і заходив в голову, що би то їм розповісти. Але я вже мав готовий плян. Отже я став їм гнути якусь байку, котрої они слухали дуже уважно, а коли я скінчив, то аж лекше відотхнув, та питаю:

— А тепер вже даруєте менї жите?

На то каже проводир:

— Час вже минув. Мусиш гинути. Дякуємо тобі за твоє оповідане.

— Таже я маю ще дві мінути часу — відповів я на то спокійно.

— Ледви — сказав проводир. Мій годинник....

Він нараз замовк. Десь не було годинника.

Другі єго товариші спостерегли ся також, що й їм десь пропали годинники.

— Але свої мошонки чей маєте? — спитав я насьмішливо.

Они стали шукати по комнатах. Та й мошонок не було.

— А Ваші ножі і коробки з папіросами?— питав я дальше.

Они лиш витрішили очи на мене.

— Товариші — відозвав ся я і виймив з кишені цїлу збірку годинників, мошонок, ножів та коробок на папіроси — коли я Вам дав вже доказ моєї зручности яко „король мошонників", бо так я по справедливости називаю ся, то прошу лиш, щоби Ви приняли мене до свого товариства. Я досить довго жартував собі з Вами. І я також належу до Вашої честної компанії. Ви обрабували замок і заразом украли собі одного із найбільших мошонників в цїлій Европі і Америцї.

Я розсьміяв ся так сердечно, що й они, хоч нерадо, зачали також сьміяти ся.

Але все-таки не був ще певний свого. Треба було ще чогось, щоби їх недовірчивість зовсїм усунути.

— Може маєте де колоду карт під рукою? — питане трохи дурне, бо всї Іспанцї картярі.

— Чи умієте грати в Quatz'ass?

Они потакнули.

— То заграємо собі! Я ставлю на карти — моє жите!

Они пристали на то і, видко, були вже зовсїм вдоволені.

Ми переграли одну, дві, три партиї. Я обіграв їх до чиста.

Я грав фальшиво, але так знаменито, що они мене анї разу не злапали на моїх штучках.

— Ну, товариші, чи заслужив я собі на жите? — спитав я жартом по третій партиї.

— Ми свому не відбираємо нїколи жите — сказав проводир і подав менї руку, котру я сердечно стиснув. Тамті другі подали менї також свої лаби на знак нової спілки.

— Але бо ти й знаменито граєш фальшиво — сказав один з них.

— Та не согірше, — величав ся я та підкручував собі вус, котрого ще не було.

— Але яким ти правом можеш називати себе королем мошонників? То трохи за богато і як на твої лїта то річ неможлива.

— Чому би ні? Маю вже двайцятьлїтну вправу.

— Та-же тобі не більше як вісїмнайцять.

— Буде незадовго двайцять і два. Я взяв ся, бачите, до інтересу ще коли мав два роки.

— От плетеш дурницї!

— Такий звичай бодай в моїй вітчинї, в Америцї — відповів я з такою рішучостию, що нїхто не важив ся тому перечити. — Впрочім хочу бути з Вами зовсїм щирий, розуміє ся, коли й Ви будете зі мною щирі. Ви мене випередили своїм нападом. Я вже осїдлав був собі коня, перебрав ся в паничеве одїне і присвоїв собі шкатулку маркізи з єї дорогоцїнностями. Як би були прийшли десять мінут пізнїйше, то вже не застали би були пташка в гнїздї.

— Отже ти наймив ся на службу лиш на то, щоби красти — стали мене питати зі всїх боків.

— Розуміє ся! А яку-ж би я мав иншу цїль? Хиба менї з моїм талантом ходити цїле жите коло коний?

— Всї засьміяли ся враз.

— Ви чей забрали дорогоцїнности маркізи?

сович. По тих бесідах пили Росияни до Поляків і стискали ся за руки серед грімких оплесків всїх присутних. — Сю телеґраму подає за згаданою ґазетою також і краківский Czas.

Проводир повстанців на Филипинах, Аґінальдо повідомив адмірала Дюі, що наміряє утворити провізоричне правительство на островах а рівночасно заявив, що він і его люди хотять, щоби Филипиньскі острови стали кольонією Сполучених Держав. Повстанцї взяли доси 4000 Ішпанців в неволю. Дня 14 с. м. здобули они місто Далянґа. Маніля ще не капітулювала, але капітуляция зависить лиш від адмірала Дюі, котрий потребує лиш бомбардувати місто, щоби змусити его до капітуляциї. Дюі чекає однакож, доки аж не наспіє американьске сухопутне войско.

На Кубі й доси ще не прийшло до нїлкого порішеня. Ню-йоркский „Herald" одержав лиш вість з під Сантхаґо, що Американцям удало ся завести за помочию курєрів войскових получене межи Ґвантанамо а місцевостию Куеро, положеною о 13 миль на всхід від Сантхаґо. Куеро має служити за підставу до комунікациї межи повстанцями а адміралом Самсоном. В тій цїли 500 людий заняло місцевість Куеро. Сю вість доповняє друга з Вашінґтону, котра каже, що Американцї старали ся оногди винайти коло Сантхаґо відповідне місце, де би войско американьске могло вийти на остров і при тім перекопали ся, що Ішпанцї стережуть побережа на 15 анґлїйских миль далеко від Сантхаґо.

Бюро Райтера доносить з Манїлї, що ситуация там не змінила ся. Американцї кажуть, що повстанцї не можуть здобути міста, бо не мають пушок; впрочім адмірал Дюі не дозволив би, щоби повстанцї взяли місто.

Новинки.

Львів дня 21-го червня 1898.

— **Цїсарска стипендия.** З початком шкільного року 1898/9 буде падана в ц. к. гірничій академії в Пшибрамі одна з двох там утворених стипендий ім. Франц-Йосифа в річній квотї 300 зр. в золотї. Убігаючі ся о ту стипендию мають долучити до поданя: 1) метрику, 2) сьвідоцтво убожества, 3) сьвідоцтво зрілости з ґімназиї або школи реальної, 4) сьвідоцтво з окінченої з добрим поступом ц. к. гірничої академії в Лубнї, або одної з академій що-до тих предметів, котрі після шкільного пляну становлять підставу для студий в тих академіях. При рівних услівях мають першеньство ті компетенти, що розпочинають студиї в академії, а особливо окінчені правники. Подане треба власноручно написати до Его Вел. Цїсаря і внести найпізнїйше до дня 31 липня с. р. до ц. і к. ґенеральної Дирекциї Найвисших фондів у Відни. (K. und k. General-Direktion der A. h. Fonds, k. k. Hofburg, Wien).

— **Командант львівского корпуса** Ферд. Фідлер іменований тайним радником цїсарским.

— **Є. Е. п. Маршалок краєвий** ґр. Стан. Баденї повернув з Відня до Львова.

— **З станиславівскої епархії.** Речинець вносити поданя о приняте до рукополаганя назначений на день 15 серпня, а дня 17 серпня мають кандидати лично явити ся в пресвитерияльнім домі і піддати ся іспитови.

— **В сали каси ощадности в Коломиї** відбуде ся в четвер 23-го червня концерт Саломеї Крушельницкої, при співучасти товариства „Коломийский Боян". Програма: 1) Verdi: „Арія" з опери „Forza del destino", відспіває концертантка. 2) Колесса: „Вулиця", відспіває мішаний хор товариства „Коломийский Боян". 3) Лисенко: а) „Тебе моя любко єдина", б) „Коли настав чудовий май", відспіває концертантка. 4) а) Zaleski-Żeleński: „Nasza Hanka", б) Chopin: „Marzenie", відспіває мужеский хор товариства „Коломийский Боян". 5) Paderewski: „Pieśń dudarza", відспіває концертантка. 6) Недїльский-Цетвиньский: „Три квартети", відспіває мужеский хор товариства „Коломийский Боян". 7) Rossini: Велика „Арія" з опери: „Semiramide" відспіває концертантка. — Цїни місць: фотель 1 зр 50 кр., крісло 1 зр., партер 50 кр., для пп. учеників і військових низше фельдфебля 25 кр., ґалерия 30 кр. Білетів наперед можна набути в Народнїй Торговли і в торговли п. Аккорда. а в день концерту від години $6\frac{1}{2}$ при касї. Початок точно о год. 8. вечером.

— **Комітет основателів філії „Просьвіти" в Гусятині** запрошує членів „Просьвіти" на загальні збори того товариства в цїли уконституованя і впровадженя в жите товариства. Заразом упрашає Читальнї, находячі ся в повітї, о вислане своїх делеґатів. Сподїючись численної участи Впр. Духовеньства, як не менше Селяньства і Міщаньства руского на тих зборах, уряджує комітет основателів заразом віче господарско-економічне, котре відбуде ся в той сам день т. е. 27 н. ст. червня 1898 в Гусятинї, а на котре добромислячі прихильники народу зволять заохотити як найбільше селян і міщан численно явити ся як на загальних зборах так і на вічу.

— **Нафта подорожіла** в суботу на віденьскій біржи в наслїдок картелю, заключеного австрийскими продуцентами. Галицка нафта підскочила о $2\frac{1}{2}$ зр. на сотнарі.

— **Самоубийство.** З Кракова доносять, що передвчера відобрав собі там жите вистрілом з револьвера кн. Понїньский, 21-лїтний ученик промислової школи. Самоубийства допустив ся з причини злої ноти шкільної.

— **Львівскі злодії.** В ночи на вчера украдено властителеви склепу з обувию Юр. Ганови 150 пар чобіт, вартости звиж 500 зр. Крадїж була тим більше сьміла, що той склеп лежить в серединї міста при Галицкій площи, куди цїлу ніч переходять люди. Злодії зломили зелїзну запору, відорвали дві колодки і розбили дві грошеві каси в склепі, але не найшли там ніяких гроший. Отже обмежили ся лише на тім, що забрали чоботи. З огляду на скількість украденого товару, можна догадувати ся, що були то вже старі і вправні злодії.

— **Смерть від коровячої крови.** В Брухнали під Яновом занедужала корова. Жид, що уходив в селї за коновала, орік, що корова хорує на кров і підняв ся нездорову кров з товарини спустити. При операциї сплямив собі кровю руку, котра сейчас покрила ся коростою, а за годину почала пухнути. Жид удав ся до лїкаря в Яворові, а той ствердивши закажене крови, відослав его до Львова до шпиталю, де мали руку відтяти. Однакож бідачиско не доїхав до цїли, бо в дорозї помер. Корова згинула майже рівночасно,

— **Огнї.** З Белзкого пишуть: З 12 на 13 с. м. в ночи повстав в селї Радванцях, повіта сокальского, з невислїдженої доси причини огонь в домівстві лїсного Батюка і згоріли 4 обійстя а 12 будинків. Шкода в части обезпечена. По селї удержує ся уперто вість, що огонь був підложений. Енерґічне слїдство змогло би розслїдити тую справу, а виновник при тій нагоді відобрав би свою може давно заслужену заплату. Лїсний тяжко попік ся; не трудно, щоб і житем не наложив.

— **Утопив ся в купели.** Минувшої недїлї в полудне пішов в Перемишли робітник Григорий

— спитав я — срібну шкатулку з емальйованими образками на вічку?

Они всї мов подуріли.

Мимоходом сказавши, маркіза не взяла з собою з Парижа ані одного бриляпта, а шкатулка була лиш в моїй голові.

— А чому-ж ти давнїйше не украв шкатулки? Та-ж ти був цїле лїто на замку — сказав один, що якось не хотів тому вірити.

— Який ти дурний! Она була в такій скрини, що безпечна від злодіїв і огню. Аж при перепроваджуваню міг я до неї дібрати ся.

По снїданку пішов я знову до стайнї. Рана позад голови зачала мене знов болїти, а сильне роздразнене від того, що я мусїв видумувати спосіб, як би уратувати свое жите, лишило в наслїдках по собі ослаблене і утому. Я заснув твердо. Коли я вечером пробудив ся, лежав я вже в горячцї.

Через цїлий тиждень лежав я слабий; але мушу признати розбійникам, що то один то другий доглядали мене і давали всяку можливу поміч.

Як би були уважали мене за честного чоловіка, то були би менї зараз смерть зробили; але що я був з їх компанії, то они мене доглядали. І злочин має свою льоґіку.

Одного ранка чув ся я досить сильним, щоби вийти на двір. А що я вже не потребував бояти ся моїх нових приятелїв, то ходив собі свобідно всюди та розглядав ся по околици.

Я був на полудневій сторонї Піринеїв, в сторонї досить далекій від людских осель. Кажу умисно — досить, бо ішпаньскі розбійники рідко коли мусять бояти ся, що їх хтось буде ловити і длятого по найбільшій части держать ся близько сіл.

Лиш один з моїх товаришів перебував в горах. Але й він пішов, коли я ему сказав, що чую ся здоровійшим, щоби взяти участь в спільній нарадї а вечером з тамтими трома вернути назад.

Коли я лишив ся сам один, перешукав я тих кілька будинків коло нашої хати. Крім отари бдла ще одна якась мала хата з слїдами, що хтось в нїй мешкав, і комора коло неї, до котрої міг я без труду зайти.

Тут був склад всїлякої всячини, очевидно краденых річий: всїлякої материї в пачках, одежі, зброї, фляшок з вином, всїлякої поживи і богато инших річий.

Коли я так дивив ся на ті зрабовані річи, побачив я між иншими якусь книжку в червоній оправі. То була Мурая „Ішпанїя". Не задержуючи ся ані хвильки, вийшов я з того маґазину та сів собі на якімсь горбочку, звідки був далекий вид на долину підомною, і розложив подорожну карту, що була в тій книжцї.

Коли не помиляю ся, був я мабуть в західній сторонї від Пантікози, звістного малого місточка з славно звістними купелями сїрковими і сільними.

По всїй імовірности лежало то місце на всхіднім сподї гори Пунта де ля Мачіманя. Судячи з тої подорожної книжки була сторона при самім сподї гір густо заселена, а також що дня ходила почта до положеної на полудни Хака і Уеска [1]), де зачинає ся зелїзниця.

Перечитавши достаточно книжку, виймив я з неї карту Ішпанії і сховав за пазуху, а книжку поклав на давне місце і затер всї слїди моєї гостини в маґазинї.

Мої розбійники прийшли о назначеній порі. Розложили ватру, спекли на рожни цїлий послїдок баранини, добули бордюг вина і за пів години опісля сидїли ми і їли та попивали всї разом як одна душа і одно тїло. Були вже тепер всї для мене дуже щирі і один навперідь другого заявляли менї свою чемність.

По вечери закурили ми папіроси та позагортали ся в манти, бо ніч осїнна була холодна. Відбувала ся нарада.

— Ми ідучи сюди розважували собі, як би з тобою стануть до спілки — відозвав ся проводир голосом, по котрім слїдно було велике довірє і поважане. Ми гадали, що було би найлїпше, як би ти пристав до нас яко пятий і діставав пяту часть цїлого зиску. Одинока трудність в тім, що нема для тебе догідного помешканя. Зима за плечима. Тут за самотно і за студено для тебе, а там між нами — він показав при тім на долину — годї тобі бути. Яка твоя гадка?

Я закурив собі поволи папіроску, заложив одну ногу на другу і сказав:

— Кабаллєрос, дякую Вам за ту ласку, що Ви зволили мене приняти до свого товариства, хоч менї — отверто сказавши — трохи дивно, що Ви мене берете за пятого а не за першого. І знову хочу отверто сказати, що найбільша для мене перешкода для вступленя до Вашого товариства тота, що круг Ваших інтересів дуже обмежений. Подумайте лиш трошки, а самі скажете, що я правду кажу. Ви на своїх малих прогульках, оттаких як н. пр. гостина на замку у маркіза, можете роздобути що найбільше десять тисячів франків, що значить по два тисячі пять сот на одного. За ту нужденну суму мучити ся день і дві ночи, ані ока не замкнути, а до того ще старому хоровитому

[1]) Уеска (Huesca) дуже старе місто в ішпаньскій провінциї Уеска (в Араґонії). Місто есть обведене мурами і має около 15.000 жителїв. На північ від Уеско есть мала кріпость в ішпаньских горах Хака (Jaca), а на північний всхід від сего місточка майже на самій француско-ішпаньскій граници в горах Піринеях місцевість Пантікоза.

Кавалер купати ся до Сяну за деревляний міст. В тім місци вода досить глубока і бистра, то-ж Кавалер не уміючи добре плавати, утонув в филях. Небіжчик полишив жінку і діти.

— **Війна а — мода.** Наслідком іспаньско-американьскої війни витворила ся в Сполучених державах Америки нова і велика галузь промислу й торговлї, а іменно відзнаки і памятки з війни. Улиці міст перебігають розносники навючені хорунвками о барвах американьских і кубаньских, різнобарвними памятками, ґузиками з мініятурними портретами героїв веденої війни, і т. п. Пересічно кождий третий Американець носить на кляпі сурдута якийсь портретик, найбільше Devey-a, адмірала фльоти на островах филипиньских. Портретики такі продають ся по 5 центимів і они мають великий попит. Женщини носять замість брошок золоті карабіники або мініятурні гармати. Маншетові спинки і брельоки при годинниках так само прикрашені. Оловці мають форму мечів, нотеси форму торністер, і т. д. Взагалї предмети щоденного житя, моди, прикрас — все прибрало цїху военної доби.

— **Помер** у Львові о. Іван Ганкевич, бувший парох в Буциках, в 76-ім році житя а 50-ім сьвященьства.

Господарство, промисл, торговля, гигієна і вихованє.

Добрі ради.

— Що то суть акциї? Як вже звістно, заповіло правительство реформу закона о товариствах акцийних в тім напрямі, щоби можна було лекше засновувати товариства акцийні і брати ся до якихсь підприємств. Буде то добра річ, бо і люди, що мають меньші капітали, будуть лекше могли брати ся до всїляких підприємств, але з другої сторони й настає обава, що в перших початках буде з тою реформою не мало лиха, бо будуть рвати ся до таких підприємств люди, що мало на них розуміють ся, що будуть легко діяти ся всїлякі обманьства і настануть банкротства. Розуміє ся, що се лиш єсть здогад, бо поки що не знати ще, який буде закон і як він буде забезпечувати від сего лиха. А всеж-таки добре єсть для наших людий, котрі лиш деколи щось чули про акциї і товариства акцийні, познакомити ся близше з сим родом підприємств. До якогось великого підприємства треба великого капіталу. Поодинокий чоловік або єго не має, або боїть ся приступати з цїлим своїм маєтком, щоби єго не стратити, отже збирає ся більше людий і складають гроші на якесь підприємство в тій цїли, щоби відтак дїлити ся чистим зиском. Кождий з тих що дають гроші, єсть співвластителем підприємства, має в нїм свою пайку, відповідну до тої суми гроший, яку вложив, або з якою приступив до підприємства. Папір виставлений єму на знак, що він дав гроші, називає ся акциєю. Така акция виставляє ся звичайно на суму не меньшу як 100 зр., на 200, 500, 1000, 5000 зр. і т. д. Хто має акцию, називає ся акціонером, а ціле товариство, завязане на основі акций, називає ся акцийним. Акціонер має право брати участь в загальних зборах, вибирати раду управляючу, брати участь в контроли веденя підприємства, ухвалювати річний рахунок, а що найважнїйша річ розділювати чистий зиск. Той зиск дїлить ся на тілько частий кілько єсть акций і длятого називає ся дивідендою (від латиньского слова „divido“, значить „дїлити“). Длятого що акціонер єсть участником в підприємстві, то він не може взяти назад того капіталу, котрий вложив на акциї, отже коли підприємство не удасть ся, то він може той свій капітал стратити. Инакше дїло з удїлами. Члени якогось товариства удїлового, суть лиш вірителями того товариства, они лиш позичають єму свої гроші (удїли) і длятого можуть їх відбирати назад. Тут і зараз показує ся ріжниця межи товариством удїловим а акцийним. В товаристві удїловім ціле товариство дорабляє ся гроший, а не поодинокий член єго; в товаристві акцийнім, кождий член для себе дорабляє ся гроша але в спілці з другими. Коли товариство удїлове упадає, то всї, що мали в нїм свої удїли, мусять платити довги; коли же товариство акцийне упаде, то акціонери тратять лиш свій вложений капітал, бо закон їх не обовязує ручити за більшу суму як та, яку він має в своїх акциях. Але що акціонер не може відобрати свого капіталу, то він би нїколи не прийшов до свого капіталу, як би не міг акций продати. Длятого продаж акций єсть для кождого акціонера річ дуже великої ваги. Акциї продають ся на біржах, де сходять ся ті що продають їх і ті що хотїли би їх купити. Але ще не кождий з тих, котрі хотїли би продати або купити, можуть за кождий раз бути на біржи, то для того суть при біржи установлені посередники, т. зв. біржеві аґенти, маклери або сензалї; они отже продають і купують чужі акциї. Цїна, по якій акциї продають ся, називає ся курсом.

— На що уважати при закупні коний (III.) Дальше треба уважати: 9) щоби кінь не мав під гривою яких струпів, бо такі струпи нераз трудно вигоїти і волос з гриви випадає; — 10) щоби не було твердих ґуль на лїктях, котрі походять від надавленя, іменно тогди, коли кінь лежить з підогненими ногами; — 11) щоби не було яких ґузів в котиках. Такі ґузи бувають з того, коли коня уживає ся вчасно до роботи і він дуже напружає ся.— 12) Щоби колїна не були збиті, тогди видко, що кінь в ногах слабий і падає часто на колїна; — 13) щоби ріг на копитї не був попуканий або поколений та щоби де не був віддертий; несовістні торговельники заліплюють такі попукані та порозколювані місця воском і затирають їх; — 14) щоби кінь не мав пипака (ґуза на суставі скоковім); — 15) щоби не мав опоїв, круглавих, мягких ґуль на суставах і тужнях; 16) щоби не мав мозолїв на суставах скокових; — 17) щоби не мав „шпата“ і слїдів з випалюваня шпата, наростка на суставі скоковім із середини. Всї ті і тим подібні хиби можна легко пізнати тогди, коли коня уставить ся спокійно перед собою, огляне ся єму одну ногу за другою а відтак порівнає ся одну ногу з другою. Коли покаже ся яка ріжниця межи обома передними або обома задними ногами, то зараз прийде ся на слїд, яка того причина. Коли кінь добре стоїть, то передні ноги повинні крити задні, а задні передні.

— Коли яке збіже збирати. Пшениця не повинна перестояти на пни, бо зерно стає тогди тверде, роговате і мука з него буває менше біла. Пшениця на насїнє повинна лїпше доспїти і по звезеню треба єї зараз змолотити. Жито збирає ся трохи борше як пшеницю. Ячмінь длятого, що кришить ся, не повинен перестояти на пни і треба єго рано з росою косити. Найлїпший час до жнива єсть тогди, коли ячмінь пожовкне. Єго треба сухим звозити і длятого лишає ся єго кілька днїв на покосах. В стодолї треба складати єго в продувнім місци, щоби не прів і не стух. Овес коли перестоїть, дуже сипле ся при кошеню, а що він не однаково дозріває, то лишає ся єго звичайно 8 до 10 днїв на покосах.

слузї при чищеню срібла житє відобрати — ну, дякую за то! Коби то ще був сам маркі, то ще би, але простий слуга — то погано! То встид і ганьба! — Мої слова зробили вражінє. Давнїйший вираз на їх лици, як у товаришів, щез, а замість того пробивав на них подив.

— Ви нїколи не бували на великім сьвіті — говорив я дальше — і не знаєте способу, в який ми працюємо. Моя домівка в Льондонї, я маю там великий круг знакомих, ходжу до каварень і театрів і взагалї жию собі вигідно і весело як який молодий рентєр. Від часу до часу дістану кілька слів на карточці від мого шефа, от приміром такі: „Венсен, кіньскі перегони 3 мая“. Я їду до Венсен завсїгди першою клясою, на що менї позваляють мої средства, чи радше средства других, ходжу на перегони, головно з моїми пальцями, обідаю знамените в „Ля Порт жон“ і вертаю домів з якими пятьдесять тисячами франків в кишени, котрі я в чоловіколюбивім намірі уратував від безумної манїї граня о заклад. От видите, кабаллерос, яка ріжниця межи моїм а Вашим житем! Менї дуже подобає ся здоровий воздух на горах, але лиш лїтом, а впрочім тут так мало вигоди, що я ослїп би шукаючи за нею. Дякую Вам ще раз сердечно за Вашу щирість, хоч, як кажу, я сподївав би ся був єї в иншій формі, але не можу приняти Вашого хоч і щирого предложеня, а радше думаю перенести ся сими днями на инше місце до роботи.

Они вислухали мою бесїду в повнїй поважаня мовчаливости, а відтак відозвав ся проводир:

— Кабаллєро, ми раді і вдячні Вам за то, що познакомили ся з Вами. Ваші приятелї на Пунта де ля Мачіманя будуть Вас завсїгди щиро згадувати. Клонимо ся перед Вами і ще лиш питаємо ся, що прикажете.

Користаючи з доброї нагоди відповів я:

— Позаяк знаю, що маєте скупенькі доходи і лиш обмежені жерела зарібку, то жадаю лиш кілька одягів мого давнїйшого панича Репе і тисяч пезетів золотом до того.

— Тисяч пезетів золотом — крикнув проводир перепуджений. Звідки-ж нам взяти тілько гроший? Та ще й золотом! Тілько золота нема в цїлій Іспанії на північ від Сараґосси!

— То нехай буде банкнотами — сказав я байдужно. — Лиш дивіть ся, щоби не були замащені! Я таких не люблю.

Всї чотири щось порадили ся з тиха якоюсь мовою, котрої я не розумів, а відтак один з них відозвав ся: Але при Ваших здібностях чей би Ви обійшли ся без наших гроший.

— Які ви, нехай не кажу, дурні — відповів я. — Чи гадаєте, що я навик до того в зовсїм чужім краю валяти собі пальці в замащених селяньских узликах та в подертих мошонках? А до більших інтересів не можу брати ся, бо не знаю тутешних відносин.

— Ну, то годимо ся на Ваше жадане — ухвалили они остаточно.

Але їм треба було ще день часу, щоби могли постарати ся о гроші і я на то згодив ся.

— Отже поїду позавтру рано — сказав я рішучо.

— Позавтру? — відозвав ся котрийсь з них — таже то недїля, а в недїлю не годить ся вибирати ся в дорогу; то гріх і ще буде якесь нещастє.

Я обставав при своїм, а они остаточно по нарадї пристали на то. Але що нїхто з них не мав часу стати менї за проводира, то мали менї прислати післанця з грішми і той мав мене повести аж до Хаґи і занести мої річи, а звідтам міг я вже поїхати дальше на полудне.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Берлин 21 червня. Бюро Вольфа доносить, що після справоздань, наспівших з Старої Сербії до Білграду, спалено там коло Беране около 40 сіл. Серби християни били ся з магометаньскими Альбанцями і стріляли з карабінів, котрі дістали з Чорногори.

Цетинє 21 червня. Султан приказав Саадеддінови-пашї виїхати безпроволочно до Беране і потягнути виновників до одвічальности та разом з виїхавшим туди чорногорским делеґатом ґен. Мартиновичем дати відшкодоване потерпівшим підчас розрухів. Від вчера на граници спокій.

Білград 21 червня. О виїздї короля Александра до Біярріц в міродайних кругах не знають нїчого. По закритю скупштини поїде король на якийсь час до Карльсбаду.

Париж 21 червня. Саріен підняв ся утвореня нового кабінету. Президент комісиї буджетової де Льомбр має вступити до кабінету.

Мадрид 21 червня. Після вістий з Гавани, напали повстанцї на місто Геррадура але стративши богато людий мусїли відступити ся від міста.

Константинополь 21 червня. Австро-угорский корабель стацийний „Таврус“ поплив вчера на три недїлї на Чорне море і поступить до Одесси та до румуньских і болгарских портів.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).